

FJERKRÆNYT NR. 25

AUGUST 2015

AKTUELT NYT

Af
Chefkonsulent, slagtekyllinger
Jette Søholm Petersen
M: +45 2171 7715
E: jtp@segese.dk

Kære Fjerkræproducent

Selv midt i en travl høstperiode, har du forhåbentlig et par minutter til at se FjerkræNyt med 2014 Business Check rapporter og nyt om fjerpilning m.m. Du inviteres også til to temadage den 24. september samt den 21. oktober. Du og din familie ønskes en god høst.

BUSINESS CHECK 2014 FJERKRÆ

Business Check Slagtekyllinger blev udsendt for 3. gang i 2015, og deltagerantallet er nu 39. Landmænd og konsulenter er år for år blevet dygtigere til at fordele udgifterne rigtigt, så sammenligningsgrundlaget nu er stærkt.

Business Check for 7 rugeægsproducenter ses til sidst i slagtekyllingerapporten.

For andet år i træk er det muligt at udsende Business Check Ægproduktion. I 2014 deltog 6 burægsproducenter og 12 økologiske ægproducenter. Producenter af skrabeæg og æg fra fritgående høner kom alligevel ikke med i rapporten, da datagrundlaget var for spinkelt. Frem til juni 2016 vil vi sætte stærkt ind for at få flere skrabeægsproducenter med og for at øge økonomikonsulenternes viden om, hvordan man sammenligner ægproduktionsresultater så korrekt som muligt. Erfagrupper for økonomikonsulenter spiller en vigtig rolle, og den har et par ledige pladser.

Du må gerne opfordre din konsulent til at gå med i gruppen.

Hør mere om Business Check Ægproduktion på temadagen den 21. oktober – program ses på bagsiden.

TILSKUD TIL INVESTERING

I september forventer NaturErhverv, at der kan søges tilskud til investering i nye teknologier på økologiske bedrifter.

Tilskudsordningen er del af regeringens økologiske handlingsplan. Ordningen skal medvirke til at udvide det økologiske areal og øge den økologiske produktion inden for 5 områder: Svin, kvæg, frugt og grønt, planteavl samt æg- og fjerkræproduktion.

Der er i skrivende stund ikke udsendt information om hvilke teknologier, der kan søges støtte til. Du vil kunne finde link til bekendtgørelsen her: www.naturerhverv.dk – under tilskud-selvbetjening. Du er også velkommen til at henvende dig til Niels Finn Johansen, Susanne Kabell eller Jette Søholm Petersen for yderligere information.

Der er en række konsulenter i DLBR m.m., som hjælper med at udforme ansøgningerne. Kontakt konsulenten i god tid, så du er sikker på at komme med i denne omgang.

OMLÆGNING TIL ØKOLOGI

I 2015 åbner NaturErhvervstyrelsen helt ekstraordinært op for at landmænd, som ønsker at omlægge til økologi, kan søge om tilskud i en ekstrarunde. I 2015 kan der søges om økologisk arealtilskud for en tilsagnsperiode, der begynder den 1. september 2015. Ansøgningsfristen hos NaturErhvervstyrelsen er den 1. september 2015.

En producent, der søger omlægning til økologi pr. 1. september 2015, kan tidligst producere kyllinger (eller æg) 6 måneder efter – dvs. fra 1. marts 2016, hvis der ikke det seneste år inden omlægningen begyndes, har været brugt plantebeskyttelsesmidler eller handelsgødning på arealet. Hvis landmanden ønsker at benytte denne mulighed, skal der indsendes en ansøgning herom til NaturErhvervstyrelsen, inden arealet tages i brug. Det er vigtigt at have en aftale med et slagteri eller ægpakkeri, der vil tage imod produkterne.

LOVPLIGTIGT KURSUS

Lovpligtigt kursus om hold af slagtekyllinger foregår den 11. november 2015 i Skejby.

Inden en landmand må gå i gang med at producere slagtekyllinger, skal han/hun have deltaget i lovpligtigt kursus om hold af slagtekyllinger. Kurset afholdes 1 gang om året. Næste kursus er den 11. november 2015. Alle nye producenter og medhjælpere med konventionel og økologisk kyllingeproduktion er velkomne.

Yderligere oplysninger om kursusprogram og tilmelding ses på hjemmesiden. Eller fås ved at kontakte Jette Søholm Petersen.

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

LDP 2020

STØTTET AF
fjerkræafgiftsfonden

SLAGTEKYLLINGER

Af
Chefkonsulent, slagtekyllinger
Jette Søholm Petersen
M: +45 2171 7715
E: jtp@seges.dk

VÆGTSORTERING OG OPSTARTSTEMPERATUR

Daggamle kyllingers vægtsortering og opstartstemperatur påvirker produktiviteten.

I efteråret 2014 blev der udført et udvidet boksforsøg, der fyldte hele to stalde på Forskningscenter Foulum.

Det primære formål var at se, om vægtsortering af daggamle kyllinger kan bruges til at forbedre kyllingeflokkenes ensartethed. De daggamle kyllinger blev opdelt i to startvægt-grupper – enten under eller over holdets gennemsnitsvægt, inden de blev indsat i forsøgsboksene. Forsøget viste, at kyllinger med

en startvægt over gennemsnittet opnåede en slutvægt, der var 65–106 g højere end kyllinger med en startvægt under gennemsnittet. Dette gjaldt uanset om forældredyrene var 28 eller 50 uger gamle.

Forsøgets andet formål var at undersøge, om kyllingernes produktivitet kan forbedres ved at øge opstartstemperaturen. I den ene forsøgsstald gik opstartstemperaturen fra 37 til 28 grader i den første leveuge, mens den i den anden stald gik fra 33 til 28. Det viste sig, at kyllingernes vægt på dag 7 var lavest ved høj opstartstemperatur. Dødeligheden på dag 7 var ligeledes lavere (eller uændret) ved høj opstartstemperatur. Derudover var der en tendens til, at foderforbruget faldt ved høj opstartstemperatur. Dette gjaldt dog ikke for kyllinger, der både havde forældre på 50 uger og en høj startvægt. Her var foderforbruget størst ved høj opstartstemperatur. Dette kan hænge sammen med, at den samlede dødelighed også var højere for denne gruppe. Den høje opstartstemperatur reducerede den totale dødelighed for de øvrige behandlingsgrupper. Høj opstartstemperatur kan nedre-

gulere kyllingernes vækst i starten af vækstperioden. Når kyllingerne kompenserer for den manglende tilvækst senere i vækstperioden, mindskes både dødelighed og foderforbrug. Herved forbedres kyllingernes produktivitet.

Alt i alt har Boksforsøg nr. 127 resulteret i ny viden om, hvordan udvalgte managementfaktorer kan forbedre slagtekyllingeflokkenes ensartethed og produktivitet. Det er dog nødvendigt at videreudvikle princippet om startvægtsortering – inden metoden eventuelt kan implementeres i dansk slagtekyllingeproduktion.

KONSUMÆG

Af
konsulent
Niels Finn Johansen
M: +45 2171 77568
E: nffj@seges.dk

PROBLEMER MED KANNIBALISME OG FJERPILNING

Det er nu 1,5 år siden, at næbtrimning stoppede fuldstændigt i DK. Hvordan er det så gået? Heldigvis er det gået godt i de fleste flokke, men der har desværre også været flokke med alvorlig kannibalisme og fjerpilning.

Kannibalisme

Vi har registreret 10 tilfælde af kannibalisme inden for det seneste år, heraf 7 flokke af hvide høner, hvor udbruddet startede i slutningen af opdrætsperioden og er accelereret efter flytningen. Disse udbrud har, på nær ét, kunnet stoppes hurtigt via næringsstofrigt foder, fiskemel og tilsætning af salt til drikkevandet i en kort periode, kombineret med lysdæmpning. Det er således ikke gået så galt med kannibalismen, men hønerne fortsatte

med at udføre alvorlig fjerpilning, og flokkene vil sandsynligvis ende med at være stærkt fjerpillede inden de udsættes.

Hos yderligere 3 flokke af brune skrabe- og frilandshøner udbrod kannibalismen senere i forløbet, og den skyldes formodentlig en foderfejl. Vi har kun et perifert kendskab til disse flokke, og skal derfor ikke kommentere nærmere herpå.

Til spørgsmålet, om kannibalisme udbrudene i førstnævnte 10 flokke skyldes ophør af næbtrimning, skal bemærkes, at 5 af de 10 tilfælde forekom i økologiske flokke, hvor man i forvejen ikke plejer at næbtrimme. Økologerne har ellers ikke haft problemer med kannibalisme i de sidste mange år, så noget tyder på, at én eller flere ukendte faktorer, ud over næbtrimning, har spillet ind. Ud fra de tilgængelige oplysninger kan ingen bestemt opdrætter, foderleverandør eller høneafstamning, forbindes med kannibalismeflokkene.

Fjerpilning

En række skrabeægsproducenter har oplevet stigende problemer med fjerpilning efter ophør med næbtrimning. Om fjerpilningen skyldes den manglende næbtrimning er tvivl-

somt. Høner kan sagtens pille fjer, selvom de er næbtrimmede. Det ser mere ud til at problemerne kan relateres til en foderleverandør.

Behov for at sætte fokus på management

Det seneste års problemer med fjerpilning og kannibalisme peger på, at der er nogle management procedurer, vi skal have kigget på. I de fleste registrerede tilfælde af kannibalisme synes problemet grundlagt allerede i opdrætsperioden. Der kan derfor være noget omkring opdrætsprogrammet, der skal rettes til, men herudover skal man også erkende, at starten af læggeperioden er uhyre stressende for hønen, da den inden for et par uger skal øge foderoptagelsen fra 70 g til 120 g foder pr. dag for at få dækket sit næringsstofbehov. Hønerne er oftest ikke i stand til at øge foderoptagelsen hurtigt nok, og kommer derfor i næringsstoffunderskud. Dette underskud af næringsstoffer øger risikoen for fjerpilning og i værste fald kannibalisme. Det er i øvrigt konstateret, at især de hvide flokke ikke kan holde kropsvægten, de taber sig gennem hele produktionsperioden, og er stærkt undervægtige ved udsætning. Der er et stort behov for at ægbranchen sætter fokus på disse problemer, og afsætter midler til at løse dem.

TEMADAG OM FODER FOR ÆG- OG FODERPRODUCENTER

Torsdag den 24. september 2015 kl. 14.00 – 20.30 på Ulstrup Kro, Hovedgaden 11, 8860 Ulstrup

Det danske foder til æglæggende høner bliver ofte udsat for kritik. Nogle mener, at den lovpligtige varmebehandling skader indholdsstofferne, at råvarevalget er forkert, at foderet er årsag til for mange snavsede æg, og at forholdene er meget bedre i andre lande. Med henblik på at diskutere om fodring og foderfremstilling kan gøres bedre, har vi invi-

teret nogle udenlandske eksperter til at give deres bud på optimal fodersammensætning, foderfremstilling og fodringsstrategi.

En ekspert fra Holland vil bidrage med indlæg om foder og foderfremstilling, og hans kolleger vil fortælle om avlsarbejdet hos Hendrix Genetics og om optimering af management. Fra Swedfarm bidrages med indlæg om situationen for ægproduktionen i Sverige.

Se programmet på bagsiden af dette nummer af FjerkræNyt.

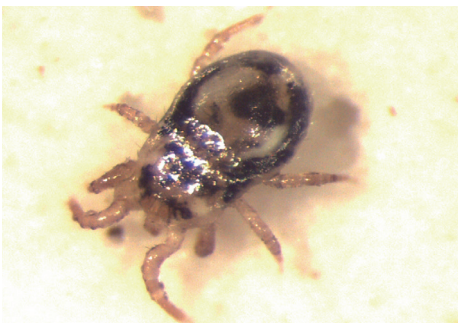
KONSUMÆG

Af
konsulent, dyrlæge
Susanne Kabell
M: +45 2171 7742
E: ska@seges.dk

FORSKERE SAMLES OM BLODMIDER

Forskere fra 20 lande mødtes for at diskutere blodmiden, *Dermanyssus gallinae*, bedre kendt som den røde blodmide, eller i Danmark bare blodmiden. Blodmider truer fjerkræets sundhed og velfærd, dels direkte ved at suge blod af hønerne, dels som vektor for virus og bakterier. Blodmider kan også være et problem for mennesker, når de angriber medarbejdere i stalden, og i byområder har der været tilfælde, hvor blodmider fra duereder har angrebet mennesker.

Det første COST Conference and Management Committee arrangement om "Øget kendskab til og forskning inden for bæredygtig kontrol af den røde blodmide, blev afholdt i Foggia i Italien over to dage i maj.

Dette fælleseuropæiske projekt har som mål at opnå en synergistisk og holistisk håndtering af mulighederne for at forbedre

sundhed, velfærd og produktivitet hos millioner af æglæggende høner gennem mere effektiv forebyggelse og kontrol med blodmider. Dette mål skal nås på basis af et bredt samarbejde på tværs af fagområder og lande, til fordel for hele den europæiske fjerkræindustri. Styregruppen stræber efter at samle eksisterende viden og erfaringer for at øge kendskabet til blodmider inklusive deres økonomiske og sociale betydning, sådan at denne viden kan anvendes til at indføre effektive og bæredygtige kontrolmetoder.

Konferencen havde 4 hovedtemaer:

Udvikling af alternative kontrolforanstaltninger, som f.eks vacciner, nye pesticider, rovmidler, patogener svampe, planteolier og udtørrende pulvere.

Slutbrugere (One Health)-tværfaglig tilgang, defineret som følger: "One Health er en kombineret indsats fra flere faglige discipliner for at forbedre menneskers, dyrs og planters sundhed i bæredygtige økosystemer ved at anvende en integreret systemtilgang for at nå frem til transnationale løsninger."

Genetisk struktur i en omskiftelig verden. Kendskabet til den genetiske struktur har f.eks allerede vist, at den blodmidepopulation, der findes hos konsumægshøner i Norge, ikke synes at have nogen forbindelse til de mider, der findes hos vilde fugle.

Epidemiologi, patologi, geografisk kortlægning og overvågning. Detaljeret kendskab til blodmidens morfologi, biologi, livscyklus, populationsdynamik og adfærd er vigtige nøgleinformationer for bedre forståelse af midens og dens udbredelse på fjerkræfarme.

UDTAGNING AF GØDNINGSPRØVER FRA HØNER

Hvor svært kan det være at tage en gødningsprøve i et hønsehus? Sværere end man tror, har vi fundet ud af i forbindelse med projektet "Gødning på bånd og gulv", hvor der bl.a. udtages gødningsprøver til analyse for tørstof, samt indhold af N, P og K.

Derfor tager vi nu 4 prøver af gødning ved hver udtagning. En prøve består af ca. 25 håndfulde gødning svarende til ca. 4 kg, opsamlet forskellige steder, helst på gødningsbåndene, mens de kører. Efter grundig sammenblanding i en plastiksæk udtages en prøve på 500 g, som emballeres lufttæt og sendes til laboratoriet med det samme. I sådan fire prøver udtaget samtidig, har tørstofprocenten varieret med op til 8 %, N-indholdet kan variere med op til 20 %, og P og K indholdet pr. kg tørstof også med op mod 20 %. Variationerne skyldes antageligt, at noget af gødningen har ligget på båndet i en uge, mens noget er helt friskt, og den samlede gødningsmængde bliver derfor ikke så ensartet, som man kunne forvente.

I projektets endelige opgørelser vil vi anvende gennemsnittet af de fire udtagne prøver.

ARRANGEMENTER

TEMADAG OM FODER FOR ÆG- OG FODERPRODUCENTER

Temadagen afholdes på Ulstrup Kro, Hovedgaden 11, 8860 Ulstrup
torsdag d. 24. september 2015 kl. 14.00 – 20.30.

Deltagelse er gratis og alle er velkomne

Sponsorer er TOP Æg, ISA Hendrix Poultry Breeders og Swedfarm, Sverige

DAGENS PROGRAM

Kl. 14.30	Ankomst og kaffe og kage
Kl. 14.45	Velkomst, præsentation af dagens program v. Niels Finn Johansen, SEGES P/S Præsentation af sponsorer v. H. van Sleueuwen, ISA/Hendrix Genetics
Kl. 15.00	Hvordan fodrer man æglæggere med henblik på at opnå en lang læggeperiode? v. Rafael Lera, ISA/Hendrix Genetics – Lang produktionsperiode – betydning for næringsstofbehov – Fodring og management i forbindelse med overgang fra opdræt til æglægningsperiode – Næringsstofindhold i æglæggefoder – Mineraler og skalkvalitet – Hvordan opretholdes en sund lever – Foder og fjerpilning
Kl. 17.00	Pause, forfriskning og networking
Kl. 17.30	ISA's avlsprogram, henimod 500 salgbar æg pr. høne Kan den nye "genom" avlsteknik være til hjælp? v. Jeroen Visscher, ISA/Hendrix Genetics – Målet er 500 æg pr. høne – Højere produktivitet, bedre sundhed – Genom avl og avl for bedre adfærd
Kl. 18.30	De vigtigste punkter i opdrætsprogrammet Flytning til æglæggestald og start af læggeperiode v. Hans van Sleuween, ISA/Hendrix Genetics – Opdræt, produktionssystem – Fodring, splitfeeding – Lys og lysprogram – Sundhed, fjerpilning og kannibalisme
Kl. 19.15	Succesrig ægproduktion i Sverige v. Sofia Holstedt, Swedfarm – Præsentation af Swedfarm – Antal høner, produktionsformer, forbrug af æg og ægtyper i Sverige – Hvorfor er svenske æg mere rene end danske? – Ingen næbtrimning, hvordan undgås fjerpilning og kannibalisme
Kl. 20.00	Afslutning og aftensmad

Tilmelding senest den 21. september 2015 til Jette Hallenberg tlf. 8740 6646 eller E-mail: jxc@seges.dk

TEMADAG OM FJERKRÆPRODUKTION OG ØKONOMI

Onsdag den 21. oktober 2015 fra kl. 13–17 på Sabro Kro, Viborgvej 780, 8471 Sabro

Målgruppen er: Fjerkræproducenter, familie og medarbejdere samt økonomikonsulenter og andre interesserede.

DAGENS PROGRAM

Kl. 13.00	Velkomst
Kl. 13.15	Trends i afsætning af fjerkræprodukter i DK og udlandet v. NN
Kl. 13.45	Fjerkræregnskabsresultater for 2014 v. Lene Bruun Siriwardhananuraks, SEGES
Kl. 14.15	Kaffe + sødt
Konsumægsproduktion	
Kl. 15.00	Business Check Konsumæg 2014 v. Producent Jan Volmar
Slagtekyllingeproduktion	
Kl. 15.00	Nye NH ₃ og lugtmålinger i slagtekyllingestalde – resultater og perspektiver v. Martin Nørgaard, AgroTech og Henrik Bang Jensen, L&F
Kl. 15.35	Strække ben pause
Kl. 15.50	Fordeling af gødning på bånd og gulv i konsumægproduktion v. Susanne Kabell, SEGES og Henrik Bang Jensen, L&F
Kl. 16.15	Årsager til fjerpilning v. Niels Finn Johansen, SEGES
Kl. 16.15	Erfaringer med varmevekslerdrift v. 2 slagtekyllingeproducenter
Kl. 16.45	Opsamling og afslutning

Det er gratis at deltage, men af hensyn til forplejningen bedes man tilmelde sig hos Jette Hallenberg, jxc@seges.dk senest mandag den 19. oktober 2015.

Yderligere oplysninger fås hos Jette Søholm Petersen, tlf. 2171 7715 og Niels Finn Johansen, tlf. 2171 7768.

